

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-85/2024. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-37/2022.)

Érintett szerv: Szombathelyi Rendőrkapitányság

2024.

Az eljárás megindítása

L. (9. sz. alatti lakos) a vele szemben lefolytatott közlekedésrendészeti intézkedést sérelmezte. A panaszos kifogásolta különösen, hogy közlekedésrendészeti intézkedés keretében történt igazoltatás során – a panaszban foglaltak szerint – alaptalanul került sor járműve átvizsgálására, illetve a járműben talált eszköz elvételére.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. §-ának (1) bekezdése f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszásságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

Sor került a panaszos tájékoztatására, miszerint az alapvető jogok biztosa az Rtv. 92.§-ban megjelölt rendészeti hatáskörében jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult – egyebek mellett – szabálysértéseket kivizsgálni, a kiszabott szabálysértési- és közigazgatási bírságot csökkenteni, eltörölni. A tájékoztatást a panaszos nem kifogásolta.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.;
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény [a továbbiakban: Szabs. tv.];
- A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény [a továbbiakban: Kkt.];
- A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet];
- A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet [a továbbiakban: KRESZ];
- A közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet [a továbbiakban: 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet];
- A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény végrehajtásával kapcsolatos rendelkezésekről, valamint ahhoz kapcsolódó egyes rendeletek módosításáról szóló 22/2012. (IV. 13.) BM rendelet [a továbbiakban: Szabstv. vhr.].

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A rendelkezésre álló információk alapján az alábbi tényállás állapítható meg.

1. A panaszos előadása szerint a vele szemben közlekedő rendőrök járművükkel megfordultak, majd – miután járművével megállt – az intézkedés céljának és indokának közlése nélkül közölték, hogy átkutatják az autót. Megtaláltak egy tárgyat, amelyet a panaszos „teleszkópos tükkör hosszabbító fém tárgy”-ként jelölt meg, amelyet – mivel a nemzetközi forgalomban vesz részt – a jármű aljának átvizsgálására használ határátlépéseket megelőzően. Ezzel szemben a rendőrök az érintett tárgyat a vipera néven ismert eszközként azonosították (panaszos szerint tévesen) és elkobozták. A panaszos rögzítette, hogy nem ért egyet a panaszos által „kissé ingerült”-ként jellemzett rendőri viselkedéssel és az általa indokolatlannak tartott intézkedéssel.

2. A rendőri jelentés, a szabálysértési feljelentés, valamint az ügyvel kapcsolatos egyéb dokumentumokban foglaltak az intézkedés időpontja és fő tartalma (igazoltatás, a jármű átvizsgálása, közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősített tárgy feltalálása és ideiglenes elvétele) tekintetében alapvetően egyeztek a panaszos előadásával; ugyanakkor a következő releváns tényezők kiemelendők.

A rendelkezésre álló információk szerint a panaszossal szemben közlekedésrendészeti intézkedést foganatosítottak a Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járőr- és Őrszolgálati Alosztály részéről eljáró rendőrök (*K. G. r. törm.*, valamint *B. N. r. őrm.*).

Az intézkedést kezdeményező rendőrrjárőr a panaszos gépjárművével ellentétes irányban haladva észlelte, hogy:

- egyrészt, a járművet vezető panaszos nem használta a biztonsági övet;
- másrészt, a gépjármű engedélyköteles módon átalakításra került, így különösen azon nem megfelelő, rendőrségi jármű megkülönböztető fényjelzésével összetéveszthető hatást keltő kiegészítő került elhelyezésre (a rendőrségi jelentés szerint „szélvédő mögé behelyezett piros színű, folyamatosan oldalra mozgó ledcsík, amely egy szivargyújtóról működtetett megvilágítás volt”).

A rendőri intézkedésre – az észlelt körülmények alapján – a KRESZ 48.§-ának (4) bekezdésében és az 5/1990. (IV.12.) KöHÉM rendelet 2. §-ának (2) bekezdésében foglalt szabályok megsértése miatt került sor.

Ezzel kapcsolatban rögzítendő, hogy a rendőrségi dokumentáció tartalmazta a KRESZ 48. § (4) bekezdésében rögzített, biztonsági öv használatát előíró rendelkezés megsértésének észleléséről kiállított, a panaszos által aláírt jegyzőkönyvet, amelyben a panaszos a szabálysértést elismerte. A járművön elhelyezett kiegészítőt ugyanakkor, a rendőri jelentés szerint, a panaszos önként eltávolította, így azzal összefüggésben további intézkedésre, illetve eljárásra nem volt szükség.

Az intézkedés későbbi szakaszában valóban sor került a gépjármű átvizsgálására, tekintettel a panaszos gyanús viselkedésére (a jelentés szerint „a személy hangulata változó volt, illetve gyanúsán támadó volt a kommunikációja”). A rendőri jelentés rögzítette ugyanakkor, hogy a gépjármű átvizsgálása során a panaszos együttműködő volt.

A vizsgálat eredményeként előkerült egy darab, fekete színű, a rendőrök által teleszkópos ólmosbotként (vipera) azonosított eszköz is. A panaszt tájékoztatták arról, hogy a tárgy közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek minősül, az a személygépkocsi belső terében sem tárolható.

A rendőri előadás szerint az eszköz jellegét az intézkedés során a panaszos nem vitatta, csupán – egy rendőrként dolgozó barátjától származó kijelentésekre hagyatkozva – arra hivatkozott, hogy tudomása szerint jogszerűen tarthat a tulajdonában álló gépjárművében ilyen tárgyat.

Az eszközt a rendőrök elvették, az erről szóló, a Szabstv. vhr. 24/A. § (1) bekezdése szerinti átvételi elismervényt kiállították, amelynek a panaszos által is aláírt példány másolatát az iratanyag részeként számomra is megküldték.

A rendőrségi dokumentáció szerint a rendőrök a panaszossal az intézkedés során „kimért, nyugodt hangnemben” kommunikáltak.

A kapitányságvezető által – jelen eljárás keretében megküldött – tájékoztatás rögzítette, hogy az intézkedésről kép-, vagy hangfelvétel nem készült.

3. A panaszossal szemben a biztonsági öv használatára vonatkozó kötelezettség megsértése miatt, a Kkt. 20. §-ának (1) bekezdés *kb*) alpontja alapján közigazgatási eljárás; a teleszkópos ólmosbot birtoklása miatt, a Szabs. tv. 198. §-án (1) bekezdése szerint minősülő cselekmény miatt szabálysértési eljárás indult. Az 5/1990. (IV.12.) KöHÉM rendeletbe ütköző jogsértés tekintetében az intézkedés figyelmeztetéssel zárult.

A vizsgálat megállapításai

1. Az Rtv. 44. §-ának (1) bekezdése alapján a rendőr a közlekedési rendszabályok megtartását közlekedésrendészeti feladatának ellátása során akár jogsértés közvetlen észlelése hiányában is ellenőrizheti. Jelen ügyben ugyanakkor – a rendőrségi adatszolgáltatás szerint – konkrét jogsértést is észleltek a rendőrök, amely – figyelemmel az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésére – már intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A rendelkezésre álló információk alapján tisztázott tényállás alapján megállapítható, hogy a közlekedési szabály megsértése, valamint a jármű műszaki felszereltségével kapcsolatos eljárás tekintetében az intézkedésre kellő jogalap birtokában, az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése szerinti szükségesség és arányosság mércéjének megfelelően került sor. *Ennek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy a – jármű átvizsgálásától elkülönítetten értékelt – közlekedésrendészeti intézkedés fogantatosítása tekintetében visszásság nem történt.*

2. A panaszos kifogásolta a gépjármű átvizsgálását. Ennek jogalapja tekintetében a rendőrök fokozott ellenőrzés elrendelésére nem hivatkoztak, így az intézkedés jogszerűsége az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján vizsgálandó.

A rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg kellő egyértelműséggel, hogy az adott esetben fennállt-e olyan gyanú vagy egyéb körülmény, amely kellően megalapozta a gépjármű átvizsgálását. A rendőri jelentésben foglaltak alapján – figyelemmel olyan egyéb körülményekre is, mint a gépjárművön szemrevételezéssel észlelt szabálytalan felszerelés – a panaszos kommunikációja, magatartása adhatott erre potenciálisan alapot; felvétel hiányában azonban a felek előadásai közötti ellentmondás e tekintetben nem oldható fel. *Ennek megfelelően e kérdésben nem állt módomban állást foglalni.*

A teljes egyértelműség kedvéért felhívom a figyelmet mindazonáltal, hogy a gépjármű átvizsgálása kifejezetten célhoz kötötten, a törvényben rögzített feltételek fennállása esetén alkalmazható intézkedés. A vonatkozó gyakorlat orientálása érdekében kiemelhető különösen, hogy önmagában (többlet-tényállási elem hiányában) arra nem ad alapot közlekedési szabály megszegésének észlelése, valamint, hogy a gépjármű átvizsgálása nem alkalmazható a törvény által rögzített körbe nem tartozó más szabályszegés, magatartás szankciójaként.

3 A vitatott minősítésű dolog helyszíni elvétele vonatkozásában, a rendelkezésre álló adatok alapján, a következő állapítható meg. Maga a panaszos által adott leírás szerint is rúd alakú, kihúzható (teleszkópos), fém tárgyról van szó. Ilyen jellemzők mellett – álláspontom szerint – az Rtv. 29/B. §-a szerinti intézkedés foganatosítása – az észszerű mérlegelés szerint *potenciálisan* támadásra alkalmas, illetve *potenciálisan* jogosulatlanul birtokolt, esetlegesen a 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó dolog tekintetében – nem tekinthető önkényesnek vagy nyilvánvalóan alaptalannak. *Ennek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy a dolog elvétele tekintetében visszásság nem történt.*

A teljes egyértelműség kedvéért rögzítendő, hogy a tárgy *tényleges* minősítése, illetve annak megállapítása, hogy annak birtoklásával a panaszos megvalósította-e a Szabs. tv. 198. §-ának (1) bekezdése szerint minősülő szabálysértést, szabálysértési eljárásra tartozó, a jelen eljárásban nem vizsgálandó kérdéseknek minősül.

4. Felvétel hiányában, az érintettek eltérő előadásaira figyelemmel, nem ítéltető meg egyértelműen az intézkedés során alkalmazott hangnem vonatkozásában felmerült panaszosi kifogás megalapozottsága. A rendelkezésre álló információk alapján tehát nem lehetett tisztázni a tényállást, *így e kérdésben nem állt módomban állást foglalni.*

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a jelentést, illetve a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kiletétől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos